

Х У Л О С А И

**комиссияи экспертии Шурои диссертационии 6Д.КОА-018 назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертасияи номзадии Раҷабзода
Сорбон Абдусалом дар мавзуи «Ташаккул ва инқишифӣ институти товони
зарар аз ҷиноят дар Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 - Назария ва
таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат,
пешниҳод шудааст**

1. Таҳқиқоти диссертационии Раҷабзода С.А., фарогирандай
ҷанбаҳои назариявӣ-ҳуқуқӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ ва амалии институти товони
зарар аз ҷиноят дар Тоҷикистон мебошад, ки дар замони муосир
мубранияти хосаро пайдо намудааст. Ҷуброн намудани зарари бо
кирдори ҷиноятӣ расонидашуда дар низомҳои таърихӣ-ҳуқуқии тоҷикон
яке аз институтҳои муҳими ҳуқуқӣ дониста мешуд. Дар низоми ҳуқуқии
зардуштӣ, мусулмонӣ ва амали ҳуқуқи мусулмонӣ дар робита бо дигар
низомҳои ҳуқуқию одатии Тоҷикистон роҳҳо ва механизмҳои ҷуброн
намудани ҳуқуқу манфиатҳои шахсони аз ҷиноят заардида бо тарзу
усулҳои ба ҳалқи тоҷик хос ташаккул ёфта, рушд намуданд. Бо ин
назардошт, маҳсусияти институти товони зарар аз ҷиноят ва шаклҳои
хоси танзими ҳуқуқии он дар низомҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ таҳқиқи маҷмууӣ
алоҳидаро талаб менамояд.

Қайд намудан бамаврид аст, ки баъди соҳибистиқдол гардиданӣ
Ҷумҳурии Тоҷикистон рушди низоми ҳуқуқии кишвар шакли науву
муосирро касб намуд. Яке аз дагаргуниҳои низоми ҳуқуқии кишвар
танзими ҳуқуқии институти товони зарар аз ҷиноят буда, зимни таҳияи
қонунгузорӣ дар ин самт, ба меъёрҳои ҳуқуқии санадҳои байналмилалии
умумиэътирофшуда аҳамияти ҷиддӣ дода шуд. Аз ҷумла, дар

Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки санади меҳварӣ дар ташкили низоми ҳуқуқии миллӣ эътироф мегардад, бо назардошти стандартҳои байналмилалии ҳифзи ҳукуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, ҳифзи судии ҷабрдида ва ҷуброн намудани зарари ба расонидашуда кафолат дода шуд. Минбаъд бо қабул намудани кодексу қонунҳои соҳавии миллӣ низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон такмил ёфта, як механизми миллии ҷуброн намудани зарари бо кирдори ҷиноятӣ расонидашуда ташкил ёфт. Меъёрҳои танзимкунандай институти товони зарар аз ҷиноят дар кодексҳои ҷиноятӣ, мурофиаи ҷиноятӣ, гражданиӣ, мурофиаи гражданиӣ ва дигар қонунҳои амалкунандай Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос гардидаанд.

Бо вучуди дастовардҳои зиёди назариявию амалии низоми ҳуқуқи миллӣ ҷиҳати ҷуброни зарари бо кирдори ҷиноятӣ расонидашуда, дар баъзе аз қисматҳои қонунгузории амалкунанда нуқсон ва норасоиҳо ба назар мерасанд. Дурнамои рушди минбаъдаи қонунгузории миллӣ дар самти ҷуброн намудани зарари бо кирдори ҷиноятӣ расонидашуда аз мубрамияти бештари мавзӯи таҳқиқшаванда шаҳодат медиҳад.

Маврид ба зикр аст, ки ҷуброн намудани зарари бо кирдори ҷиноятӣ расонидашуда дар низомҳои таърихӣ-ҳуқуқии Тоҷикистон масъалаи марказиро ташкил намуда, дар санадҳои меъерии ҳуқуқӣ мавриди танзим ва ҳифзномай қарор дода шуда ва то замони мо ба тариқи меросият омада расидаанд. Дар замони муосир ҳифзи ҳуқуқу манфиатҳои қурбониёни кирдорҳои ҷиноятӣ ва барқарор намудани ҳуқуқҳои поймолгардидаи онҳо яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад, зоро дар сатҳи конституционӣ кишвари мо ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрвандро дар мақоми аввал гузоштааст. Бо ин назардошт барқарор намудани ҳуқуқҳои

поймолгардидаи шахсони аз чиноят заардида дар низоми ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд мавқеи хосаро ишғол менамоянд.

Бинобар ин, таҳқиқ ва омӯзиши масъалаи мазкур аз аҳаммият ҳолӣ набуда, он баҳри такмили қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун таҳқиқи назариявӣ-ҳуқуқӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ ва муқоисавӣ-ҳуқуқии низоми қонунгузории миллӣ, хориҷӣ ва санадҳои байналмилалӣ ниҳоят мубрам мебошад.

2. Диссертатсия ба талаботи банди 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мутобиқат мекунад. Диссертатсия кори илмӣ-таҳассусии анҷомёфта буда, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа, нуқтаҳои навғонӣ ва илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда метавонанд дар назария, такмили қонунгузорӣ ва раванди таълим ба таври фарроҳ истифода шаванд, ки онҳо саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

3. Мавзуъ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 12.00.01 - Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертационӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 7 январи соли 2022, таҳти № 16 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 14 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 7 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандай Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расонида шудаанд, ки онҳо фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф

инъикоси худро ёфтаанд. Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дарацаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, мувоғиқ мебошад.

5. Дар таҳқиқоти диссертационии Раҷабзода С.А., истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 37 Тартиби додани дарацаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

6. Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳӯҷатҳои пешниҳоднамудаи Раҷабзода С.А., маълумоти ғайрисаҳех, аз ҷумла дар бораи корҳои аз тарафи довталаб чопгардида, мавҷуд нестанд.

Банди 61-и Низомномаи Шурои диссертациониро, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, ба роҳбарӣ гирифта, комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертасияи Раҷабзода Сорбон Абдусалом дар мавзуи «Ташаккул ва инкишофи институти товони зарар аз ҷиноят дар Тоҷикистон», ки барои дарёftи дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 - Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат, ки ба Шурои диссертационии 6D.KOA-018-и назди Доғишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, барои ҳимоя қабул карда шавад.

2. Муқарризони расмӣ аз рӯйи диссертасия шахсони зерин таъин карда шаванд:

- Бобоҷонзода Исроғил Ҳусейн, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, мудири шуъбаи масоили назариявии давлат ва ҳуқуқи муосири Институти фалсафа, сиёsatшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон;

- Аминчонов Абдураззоқ Худойшукурович, номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, мудири кафедраи ҳуқуқи инсон ва ҳуқуқшиносии муқоисавии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Н.Хусрав.

3. Ба ҳайси муассисаи пешбари диссертатсия - «Академияи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон» таъин карда шавад.

4. Барои нашри эълон оид ба ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автoreферат дар сомонаи Комиссияи олии атtestатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автoreферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

6. Ҳимоя санаи 7 феврали соли 2023, соати 10:00 баргузор карда шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор

аъзои Шурои диссертатсионӣ

Зоир Ҷ.М.

Аъзои комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,

аъзои Шурои диссертатсионӣ

Шарофзода Р.Ш.

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,

аъзои Шурои диссертатсионӣ

Назаров А.Қ.

21 ноябри соли 2022